

קדושת הנזירות באור תורתם של רבותינו הקדושים הנזיר השולט על התאוות הוא בבחינת מלך המתקדש ככהן גדול וכאדם הראשון קודם החטא

יש להוסיף מה שהזכיר הכתוב שם אלקים: "נזר אלקיו", על פי מה שכתב ב"פרדס רמונים" למקובל האלקי הרמ"ק (שער יז פ"ד) כי הנהגת הטבע היא משם אלהים בגימטריא הטב"ע, הנה כי כן מאחר שהנזיר שולט על הטבע של עניני העולם הזה, לכן הקב"ה שמנהיג את הטב"ע בשם אלהים, מכתיר אותו בכתר מלכות לשלוט על הטבע, ועל כך נאמר: "כי נזר אלקיו על ראשו". וזהו שדרשו בגמרא (מו"ק טז): על הפסוק (שמואל ב כג-ג): "צדיק מושל יראת אלקים - מי מושל בי צדיק, שאני גוזר גזירה ומבטלה". כי בהיותו שולט על הטב"ע בגימטריא אלהים הרי הוא מסוגל להמתיק את הדין משם אלקים.

על פי האמור יש לומר הטעם שחכמי התורה נקראים מלכים, כמבואר בגמרא (גיטין סב): "מנא לך דרבנן איקרו מלכים, דכתיב (משלי ח-טו) בי מלכים ימלוכו". כי על ידי שעוסקים ועמלים בתורה שהיא תבלין כנגד היצר הרע, הרי הם שולטים על כל תאוות העולם הזה, ובזכות זה ממליך אותם הקב"ה שיהיו מלכים על כל הבריאה. וזהו ששינו בגמרא (שבת קכח): "כל ישראל בני מלכים הם". כי בהיותם בני מלכים הם משתדלים להכין עצמם להיות מלכים השולטים על תאוות העולם הזה.

"כי נזר אלקיו על ראשו" בבחינת קדושת הכהן הגדול

עתה הבה נתבונן במשנתו הטהורה של האלשיך הקדוש בפרשתנו, שמאיר את עינינו בהבנת שורש הענין של הנזירות, כי בכך רצה הקב"ה ללמדנו שכל אחד מישראל אפילו אם אינו מזרע הכהונה, יש בכוחו להתעלות בקדושתו עד שיהיה ככהן הגדול, שמפאת קדושתו אסור לו להיטמא למת אפילו לאביו ולאמו, והנה הדברים בלשון קדשו:

"הנה רצה הקב"ה ללמד דעת את עמו ישראל עם קדושו, בל יאמר נא ישראל, הלא הוא יתברך

והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאוות".

ונרחיב להשתעשע בדבריו המתוקים של ה"אבן עזרא", כי כאשר נתבונן נראה שתכלית בריאת האדם היא שישלוט הוא על הטבע ולא הטבע עליו, כמו שכתוב (בראשית א-כח): "ויברך אותם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה, ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ". כי אדם שאינו יכול לשלוט על תאוות העולם הזה, הרי הוא בגדר עבד המשועבד להבלי העולם הזה השולטים בו שלטון מוחלט.

ועל כך מזהיר אותנו הקב"ה (ויקרא כה-נה): "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם". ודרשו בגמרא (קידושין כב): "כי לי בני ישראל עבדים, ולא עבדים לעבדים". הכוונה שלא יהיו עבדים לעניני העולם הזה שהם עצמם גם כן עבדים למקום, כמו ששינוי במשנה (אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שברא הקב"ה בעולמו, לא בראו אלא לכבודו".

וזהו ששינוי במשנה (שם מ"ב): "שאיין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה". כי בכח קדושת התורה אשר כפי המבואר בגמרא (קידושין ל): היא תבלין כנגד היצר הרע, יכול האדם להשתחרר מכבלי תאוות העולם הזה. זאת ועוד, שהרי מבואר במדרש (ב"ר א-א) שהקב"ה ברא את העולם על ידי התורה, נמצא כי הדבוק בתורה הרי הוא זוכה לשלוט על כל הבריאה שברא הקב"ה על ידי התורה.

הנה כי כן ירווח לנו להבין הביאור הנשגב של ה"אבן עזרא", שמפרש מה שמגדיר הכתוב את הנזיר הפורש מכל עניני העולם הזה: "כי נזר אלקיו על ראשו - כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם, והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאוות". כי על ידי שהוא שולט על הטבע, מכתיר אותו הקב"ה בכתר מלכות לשלוט על הטבע כמלך השולט על עבדיו.

בפרשתנו פרשת נשא אנו למדים על אחת מהמצוות המופלאות שבתורה - נדרי נזירות, אשר בזכות נדר זה מקבל הנזיר את התואר הנשגב כפי שמכנה אותו הכתוב (במדבר ו-ז): "נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה". ובכן דבר בעתו מה טוב להתעמק בלקח הנשגב שאנו יכולים ללמוד ממצוה זו, באור תורתם של רבותינו הקדושים מאורי עולם זי"ע אשר באורם נראה אור, והנה הם הכתובים בתורה על מצוה זו (שם ו-א):

"וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה', מיין ושכר יזיר, חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה... כל ימי נדר נזרו תער לא יעבור על ראשו, עד מלאות הימים אשר יזיר לה'. קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבוא, לאביו ולאמו ולאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם, כי נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה".

רש"י בפירושו מביא את מאמר הגמרא (ברכות סג): "למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". בהמשך הדברים הוא מוסיף לפרש: "נדר נזיר, אין נזירה בכל מקום אלא פרישה, אף כאן שפירש מן היין. להזיר לה', להבדיל עצמו מן היין לשם שמים". נמצינו למדים מפירושו רש"י, כי שורש הענין של הנזירות הוא, הרצון של האדם לפרוש מן היין שהוא סימן מובהק לתאוות העולם הזה.

"כי נזר אלקיו על ראשו" נזר מלכות של הבריאה

ומה נפלאים הם דברי ה"אבן עזרא" שמפרש כמין חומר מה שמגדיר הכתוב את קדושת הנזירות: "כי נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה". הכוונה בזה כי בהיותו שולט על כל תאוות העולם הזה לפרוש מהן, הרי הוא ראוי ללבוש את נזר המלכות של כל הבריאה, ובלשון קדשו: "ודע כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם,

**אבן עזרא: "נזר אלקיו על ראשו" - הנזיר שפורש
מתאוות העולם הזה ראוי להיות מלך על כל הבריאה**

**חכמי התורה נקראים מלכים, כי בזכות התורה
שהיא תבלין כנגד היצר הרע, הם מלכים על הבריאה**

**אלשיך הקדוש: הקב"ה רצה להראות שכל אדם
יכול להתקדש בנזירות ולהתקדש בקדושת הכהן הגדול**

**"כי נזר אלקיו על ראשו" - הנזיר הוא בבחינת כהן גדול
שנאמר עליו: "כי נזר שמן משחת אלקיו עליו"**

ענין הנזירות תיקון לחטא עץ הדעת

בדרך זו במסילה נעלה להתבונן בדבריו הנפלאים של השל"ה הקדוש (פרשתנו תורה אור אות יא) שהאיר את עינינו בענין קדושת הנזיר, כי מדברי האלשיך הרי למדנו שהנזיר הוא יותר מכהן גדול בכך שנזר אלקיו על ראשו אפילו בלי שמן המשחה, אולם עדיין לא ביאר לנו מהי הסיבה שכוחו יפה מכוחו של כהן גדול.

אולם מדברי השל"ה למדנו שהנזיר זוכה להתקדש בקדושת אדם הראשון, לפני שחטא בשתיית היין של עץ הדעת שהיה גפן, אשר אז עדיין לא נגזרה עליו ועל כל הנבראים מיתה המביאה טומאה בעולם, והיה אז בבחינת כהן גדול אפילו בלי שמן המשחה ובגדי כהונה, במדרגה יותר גדולה מכהן גדולה, לתועלת הענין הבה נתעמק ונשתעשע בלשון קדשו של השל"ה הקדוש:

"אחר כך נסמכה פרשת נזיר, ואמרו רז"ל (ברכות סג). הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. מכל אשר יעשה מגפן היין לא יאכל, והוא סוד הפרי של אדם היה גפן, וחווה סחטה אשכול של ענבים (ב"ר יט-ה) והוא יין המשכר... ומיין שסחטה חווה באה מיתה לעולם, על כן הנזיר על כל נפשות מת לא יבוא.

והנה כתיב אצל הנזיר כי נזר אלקיו על ראשו, כמו שכתוב בכהן (ויקרא כא-יב) כי נזר שמן משחת אלקיו עליו, כי הנזיר הוא כמו כהן שלא יטמא למת ונקרא קדוש. אמנם יש יותר מעלה בנזיר, כי הכהן לא זכה להינזר אלא על ידי שמן המשחה, אבל הנזיר נזר אלקיו עליו. ודבר זה צריך ביאור, ויתבאר גם כן בזה מה שאמר כי יפליא לנזיר נדר נזיר, ויהיה מופלא פירוש מכוסה ונעלם, כמו (דברים ל-יא) כי לא נפלאות היא ממך.

והענין כי אילו לא חטא אדם היה גופו קדוש כתנות אור, ועתה נעשה כתנות עור, ובשר חומרי,

את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר (דברים לג-י) יורו משפטיו ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם... אלא הם חיל השם שנאמר (שם יא) ברך ה' חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר (במדבר יח-כ) אני חלקך ונחלתך.

ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה', לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד ע"ה אומר (תהלים טז-ה) ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי".

והנה מלשון הרמב"ם שכתב: "הרי זה נתקדש קודש קדשים", יש לדייק שכוונתו היא, כי לא רק שהוא מתקדש בקדושת שבט לוי, אלא זאת ועוד שהוא מתקדש בקדושת האיש המובהר מכל שבט לוי שהוא הכהן הגדול, כמו שכתוב (דברי הימים א כג-יג): "בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו 'קודש קדשים' הוא ובניו עד עולם להקטיר לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד עולם".

ולפי המבואר יתכן לומר, כי הרמב"ם למד דבר זה מנזיר שאסור לו להיטמא לאביו ולאמו, והבין מזה כי הביאור על כך הוא [כדברי האלשיך], שגם יחיד המקבל עליו לפרוש מתאוות העולם הזה הרי הוא ככהן גדול, שנאמר עליו: "כי נזר שמן משחת אלקיו עליו", וגם כאן נאמר על הנזיר: "כי נזר אלקיו על ראשו", והרי זה בנין אב לכל אחד מישראל אשר נדבה רוחו אותו לפרוש מכל ענייני העולם הזה ולהקדיש את ימיו לעבודת ה': "הרי זה נתקדש קודש קדשים".

הבדיל את שבט הלוי, ומהם את זרע אהרן, ומתוכם את הכהן הגדול מאחיו, כי קדוש יאמר לו, והאם תלוי הקדושה במולידיים, ולא בבחירה הטובה היא, והלא כמו זר נחשב. על כן בא האלקים וילמדנו כי לא כן הוא.

כי הנה ביד כל איש ואיש לפרוש מענייני העולם, ולקדש עצמו עד גדר שבטוב בחירתו קדוש יאמר לו, וככהן גדול אשר לא יטמא לאביו כו' גם הוא יחשב. ועוד לו, כי הנה בכהן גדול נאמר (ויקרא כא-יא) לאביו כו' [ולאמו לא יטמא] כו' כי נזר שמן משחת אלקיו (על ראשו) [עליו], מיוחס הדבר אל מה שחונן ממנו הוא השמן, אך בזה לא יתייחס כי אם אל עצמו, כי דבק בו הוא יתברך, ולאמר עליו, כי נזר אלקיו על ראשו".

כאשר נתבונן בסיום דבריו נבחין שהוא מגלה לנו בכך, כי יש איזו מעלה יתרה בקדושת הנזירות שבחר לקבל על עצמו מרצונו הטוב לעומת קדושת הכהן הגדול, כי אצל הכהן הגדול כתוב: "כי נזר שמן משחת אלקיו עליו", הרי מבואר שהקדושה נמשכת עליו על ידי שנמשח בשמן המשחה, אבל אצל הנזיר כתובים ממש אותם הדברים: "כי נזר אלקיו על ראשו", בחיסרון שתי המילים "שמן משחת", כי קדושתו נמשכת מפאת קבלתו לפרוש מכל ענייני העולם הזה אפילו בלי שמן המשחה.

בדרך זו הוא מפרש בלשון קדשו מקרא שכתוב: "כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבוא, לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה' - במה שמזיר עצמו לה', מהראוי הוא יעלה למעלת כהן הדיוט שעל נפש מת לא יבוא, אך עוד זאת אעשה לו, כי לאביו [ולאמו] וכו' לא יטמא, שהוא גדר כהן גדול. והטעם, כי נזר אלקיו על ראשו ככהן גדול, והותר [עוד יותר מכהן גדול], כי שם מתייחס הנזר אל שמן משחת קודש, ובה [בנזיר] הוא עצמו אליו יתברך יתייחס".

"כל איש ואיש אשר נדבה רוחו הרי זה נתקדש קודש קדשים"

חשבתי דרכי כי רעיון נשגב זה של האלשיך הקדוש, הוא המקור לדברי הרמב"ם הידועים שמגלה לנו דברים נוראים היורדים חדרי בטן שנוגעים לכל בן תורה, והנה הם דברות קדשו מלהבות אש (הלכה שמיטה ויובל פרק יג הלכות י-ג):

"כל שבט לוי מוזהרין שלא ינחלו בארץ כנען.... שנאמר לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל... ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתוה עם אחיו, מפני שהובדל לעבוד

בגדי כהונה כי לא היה צריך לכך, אולם אחר שחטא ואיבד את כתר מלכותו הלביש אותו הקב"ה בגדי כהונה גדולה, ללמדו שעדיין יש בכוחו להתקדש ולשלוט על כל תאוות העולם הזה.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מה שגילה לנו השל"ה הקדוש, כי שורש קדושת הנזירות הוא שהנזיר משתוקק להפריש עצמו מכל תענוגי העולם הזה, ולהיות בבחינת אדם הראשון קודם החטא לפני ששתה מן היין שסחטה לו חוה מן העץ הדעת טוב ורע, אשר אז עדיין לא שלטה בו גזירת המיתה, לכן מזהירו הכתוב שלא ישתה יין ולא יטמא למתים, כי טומאת המת נולדה רק אחרי שחטא בעץ הדעת ונגזרה עליו ועל כל הנבראים מיתה.

בדרך זו מבאר השל"ה הקדוש מה שמכתיב הכתוב את הנזיר בתואר: "כי נזר אלקיו על ראשו", ללמדו שהוא בבחינת אדם הראשון קודם החטא, שהיה ראוי להיות מלך על כל הבריאה אפילו בלי שום בגדי כהונה, נמצא כי בבחינה זו הוא גדול יותר מן הכהן הגדול שנאמר עליו: "כי נזר שמן משחת אלקיו עליו", שהוכתר לנזר הבריאה בזכות שמן המשחה, ואילו הנזיר זכה לכך בלי שמן המשחה.

"לא כל הרוצה ליטול את השם יטול"

ועתה בא וראה כי על פי היסוד הגדול שלמדנו מדברי האלשיך הקדוש, שהנזיר מתעלה בקדושתו להיות בבחינת כהן גדול, ועוד יותר מכך למדנו מדברי השל"ה הקדוש, שהנזיר הוא יותר מהכהן הגדול בכך שהוא מתעלה להיות כאדם הראשון קודם החטא, נשכיל להבין מזה כי על כגון דא מתאים להמליץ מה ששינינו במשנה (ברכות טז:): "לא כל הרוצה ליטול את השם יטול". כלומר לא כל אחד ראוי לקבל עליו נדרי נזירות ולהתעלות בקדושת אדם הראשון קודם החטא, אלא צריך להיות ראוי לכך שתהיה כוונתו בלתי לה' לבדו. דבר זה למדים אנו ממה שכתוב בפרשתנו בדיני נזירות (במדבר ו-ט):

"וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וטמא ראש נזרו, וגילח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו, וביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה אל הכהן אל פתח אהל מועד, ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד לעולה וכפר עליו מאשר חטא על הנפש... והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו".

שינינו על כך בגמרא (תענית יא.): "אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא, סבר כי האי תנא דתניא רבי אלעזר הקפר ברבי אומר, מה תלמוד לומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, וכי באיזה נפש חטא זה,

של"ה הקדוש: הנזיר הוא בבחינת אדם הראשון קודם החטא שהיה כהן גדול אפילו בלי שמן המשחה ובגדי כהונה

הנזיר אסור בשתיית יין ובטומאה למות, רמז על אדם הראשון לפני ששתה יין מעץ הדעת ונגזרה עליו מיתה

אלשיך: נזיר שנטמא מביא קרבן כפרה על שציער עצמו מן היין, כי מתברר שלא התכוון לשם שמים

שם: "ואחר ישתה הנזיר יין" - גם אחרי שגמר להיות נזיר נשאר עליו רושם קדושת הנזיר להתקדש ביין

כי כן נשכיל להבין מה שאמר הקב"ה לאדם הראשון: "אם זכית, כשם שאני מלך על העליונים כך אעשה אותך מלך על התחתונים". כלומר אם זכית להיות שולט על תאוות העולם הזה, אכתיר אותך למלך על התחתונים.

לכן הזהירו הקב"ה שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע, כדי לנסותו אם הוא שולט בתאוות העולם הזה של עץ הדעת טוב ורע. אולם הכתוב מעיד שאדם וחוה נכשלו באכילת עץ הדעת מפאת יצר התאוה, כמו שכתוב (בראשית ג-ו): "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל". והנה כיון שלא שלט אדם הראשון על הטבע אלא הטבע שלט בו, לכן איבד את כתר המלכות של כל הבריאה.

אולם מאחר שהבחירה ניתנה שיתקן האדם מה שקלקל בחטא עץ הדעת, לכן הלביש אותו הקב"ה אחר החטא בשמונת בגדים של הכהן הגדול, כמו שכתוב (בראשית ג-כא): "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". דרשו על כך במדרש (במדבר ד-ח) שהלביש אותו הקב"ה בבגדי כהונה גדולה. הרבינו בחיי בפרשת בראשית (בראשית ג-כא) מביא את דברי המדרש הנ"ל, והוא מוסיף על כך רמז נאה:

"ועל דרך המדרש וילבישם, בגדי כהונה גדולה הלבישם, כתיב הכא וילבישם וכתוב התם (ויקרא ח-יג) וילבישם כתנות. וידוע כי בגדי כהונה גדולה היו שמונה, וכן בכתוב של ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם שמונה תיבות הן, והבן זה".

לפי האמור הביאור בזה, כי לפני שחטא אדם הראשון אם היה עומד בניסיון לשלוט על תאוות העולם הזה, והיה נמנע מלאכול מעץ הדעת טוב ורע, היה ראוי להיות מלך על כל העולם אפילו בלי שמונה בגדי כהונה שהלביש אותו הקב"ה אחר החטא, ולכן לפני חטא עץ הדעת היה ערום בלי

הרושם בגן עדן לעבדה ולשמרה, כי היה ראוי לעבודה כי לא היה זר, ועתה בהתלבשות כתנות עור נעשה זר, עד בוא אהרן שהוא במקום אדם, ונתקן הזרות שבו על ידי שמן משחת קודש...

הנה הנזיר שפורש את עצמו מהיין, כוונתו הוא לילך במופלא, כלומר במה שנתכסה להיות כאדם קודם שחטא, דהיינו היפך התאוה שגרם לאדם להיות נפשט מכתנות אור, והיה על ידי גפן כי גפן היה, והוא אומר הריני נזיר, כלומר אפרוש את עצמי מהתאוות בכל יכולתי, וקובע זמן במה שאפשר לגופו להתקיים, כי מה שהוא הכרחי לקיום הגוף כדי שתישאר הנשמה דביקה בגוף, אין זה נקרא הולך אחר התאוה...

וזהו נזר אלקיו עליו, כלומר נכנס בגדר אדם הראשון קודם שחטא שלא היה זר, ואז היה נזר אלקיו בלי שום אמצעים כמו הכהן שהוצרך לשמן, וזה הנזר עליו כל זמן נזרו, אבל בכלות הזמן וישוב להיות כשאר בני אדם אזי מסתלק ממנו הנזר, ועל זה הוצרך להביא קרבנות, דוגמא של אדם הראשון שהוצרך לקרבן אחר שחטא, כמו שאמרו רז"ל (שבת כח:) שור שהקריב אדם, וזהו טעם קרבן הנזיר".

אדם הראשון כהן גדול היה

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בשולי גלימתו להרחיב בביאור דבריו הקדושים, על פי מה ששינינו במדרש תנחומא (פרשת בחוקותי אות ג): "נתאוה הקב"ה כשם שיש לו דירה למעלה שיהא לו כך דירה למטה, שכך הוא אומר לאדם הראשון, אם זכית, כשם שאני מלך על העליונים כך אעשה אותך מלך על התחתונים... והוא לא עשה כן אלא כיון שחטא סילק שכירתו ממנו".

ונראה לבאר הענין בזה על פי דברי ה"אבן עזרא" הנ"ל: "ודע כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם, והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאוות". הנה

אמנם כל זה הוא רק בנזיר שנטמא וסתר את ימי נזירותו, אבל הנזיר שלא נטמא משום ששמרו עליו מן השמים, הרי זה סימן מובהק שכוונתו רצויה לפרוש מכל עניני העולם הזה כלשון קדשו של האלשיך: "למען תחול עליו קדושה על ידי בחירתו והתקרבו לה", ועל ידי זה יוכל אחר כך להתקדש ביתר שאת וביתר עז לאכול ולשתות בלתי לה' לבדו, הנה עליו מעיד הכתוב שזכה להתקדש בקדושת הכהן הגדול: "כי נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה".

ומה מתוקים הם דברי האלשיך הקדוש, שמפרש בזה מה שכתוב אצל הנזיר אחרי שהשלים את ימי נזירותו בטהרה והביא את קרבנותיו (במדבר ו-כ): "ואחר ישתה הנזיר יין". וצריך ביאור לשם מה הוצרך הכתוב להחזיר לו לשתות יין, הלא מאחר שנגמרו ימי נזירותו וגילח את שערו, הרי מובן שמותר לו לשתות יין. עוד יש לדקדק הלא עתה אחרי שהשלים את ימי נזירותו שוב אינו נזיר, אם כן למה מכנה אותו הכתוב בתואר נזיר: "ואחר ישתה הנזיר יין", היה לו לומר סתם: "ואחר ישתה יין". אולם הביאור הוא כדברי האלשיך:

"כי על ידי הפרישות יקנה נזר קדושה כל ימי נזרו, וישאר לו הפרישות והנזר בקנין, כי גם אחרי מלאות ימי נזרו וישתה יין, עדיין תואר נזירות יצדק בו, כי נזר קדושה עליו ולא יבגוד בו היין עוד. וזהו אומרו בחתימת הענין 'ואחר ישתה הנזיר יין', כי הלא בשתותו אחרי כן יין אינו נזיר, ואיך יאמר ישתה הנזיר יין, אך הוא לומר כי עוד תוארו צודק בו גם אחר שתותו יין".

היוצא לנו מכל זה, כי אם נשלב כל מה שלמדנו עד הנה בענין קדושת הנזיר, באור תורתם של החוט המשולש, ה"אבן עזרא", האלשיך הקדוש, השל"ה הקדוש, יעלה בידינו ביאור תכלית מצות הנזירות, שהנזיר משתוקק לפרוש עצמו מכל עניני העולם הזה, כדי לחזור להיות בבחינת אדם הראשון קודם החטא כדברי השל"ה הקדוש, ועל ידי זה הוא ראוי להיות מוכתר בנזר הבריאה בבחינת: "כי נזר אלקיו על ראשו", מאחר שהוא בבחינת מלך המשוחרר מכבלי תאוות העולם הזה כדברי ה"אבן עזרא", ועל ידי זה הוא זוכה להיות בבחינת כהן גדול שאסור לו להיטמא ולאביו ולאמו.

שהשלים את ימי נזירותו, כי הקב"ה שמר עליו שלא יטמא בטומאת מת, ומזה יש לנו הוכחה ברורה שהנזירות שקיבל עליו לפרוש מן היין ומכל חמדות העולם הזה רצויה היא לפני ה'.

אבל אם הנזיר נטמא במת בפתע פתאום ולא שמרו עליו מן השמים שלא יטמא, הרי זו הוכחה ברורה שקבלת נזירותו לא היתה נקיה מכל פניה, ולא היתה נזירותו רצויה לפני ה', ומחמת סיבה זו לא שמרו עליו והוא נטמא, ולכן הוא צריך כפרה על אשר חטא על הנפש שציער עצמו מן היין, שהרי נתברר שאין הקב"ה רוצה בפרישתו מן העולם הזה.

"רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף"

ונראה להרחיב הביאור בדברי האלשיך הקדוש, על פי מה שהאריך רבינו האריז"ל ב"שער המצות" (פרשת עקב), כי תכלית האכילה היא לברר ניצוצי קדושה הנמצאים בתוך המאכלים. הוסיף על כך הבעל שם טוב הקדוש זי"ע רעיון נשגב, שהקב"ה מזמין לכל אדם את אותם המאכלים שיש בהם ניצוצי נפשו הצריכים תיקון, כדי שיאכלם בברכה לשם שמים ועל ידי זה הוא מעלה ומתקן את ניצוצי נפשו הטמונים בהם, והנה הדברים כפי שהביא בספר "בעל שם טוב" (פרשת יתרו אות כו) פירוש הפסוק (תהלים קז-ה):

"רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף. פירש בכאן סוד גדול ונורא, והוא למה ברא הקב"ה עניני מאכל ומשתה, שאדם תאב להם לאכול ולשתות, והטעם שהם ממש ניצוצי אדם הראשון שהם מתלבשים בדומם ובצומח ובחי ובמדבר, ויש להם חשק לדבק בקדושה... וכל אכילה ושתייה שאדם אוכל ושותה, הוא ממש חלק ניצוצות שלו שהוא צריך לתקן".

הנה כי כן ירווח לנו להבין מה עמקו דברי חכמינו ז"ל, שפירשו מה שנאמר בקרבן שמביא הנזיר שנטמא: "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש - וכי באיזה נפש חטא זה, אלא שציער עצמו מן היין". כי מאחר שנטמא ולא הצליח בנזירותו, הרי זה סימן שאינו במדרגה גדולה זו שיוכל לפרוש מעניני העולם הזה ולהתקדש בקדושת הכהן הגדול, לכן הוא צריך כפרה שלא שתה מן היין ולא העלה ניצוצי נפשו. וזהו שכתוב: "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", ומפרש בגמרא: "וכי באיזה נפש חטא זה, אלא שציער עצמו מן היין" - "עצמו" דייקא, שציער ניצוצי נפשו במה שלא שתה מן היין.

אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים קל וחומר, ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה".

מתמה על כך האלשיך הקדוש, הלא כתוב זה: "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", מדבר רק על נזיר שנטמא במת בפתע פתאום, הנה כי כן איך אפשר לומר שהוא מביא קרבן כפרה על שציער את עצמו מן היין, הלא לפי זה היה צריך גם הנזיר שלא נטמא והשלים את כל ימי נזירותו להביא קרבן כפרה, על אשר חטא על הנפש שציער את עצמו מן היין, והנה לא רק שלא נקרא חוטא אלא עוד נקרא קדוש כמו שכתוב: "כי נזר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדוש הוא לה".

הנמנע ליהנות מן המאכלים שברא הקב"ה נקרא חוטא

ומבאר האלשיך הקדוש הענין בזה, כי באמת ברא הקב"ה את כל מעדני העולם כדי ליהנות בהם בני אדם, אבל בתנאי שתכלית האכילה היא להחיות וליישב את הנפש ולא למותרות ותאוות, וראיה לדבר מהיין שאם יודעים לשתותו כראוי הרי יש בזה מילוי רצון ה', כמבואר בגמרא (עירובין סה): "כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו". ופירש רש"י: "שמפייסין אותו על דבר, ומתרצה כשטוב לבו ביי". לכן אסור לאדם לסגף את נפשו שלא לאכול ממעדני העולם הזה, ואם מתענה הרי הוא נקרא חוטא.

בא וראה עד היכן הדברים מגיעים, ממה ששינו בתלמוד ירושלמי (סוף מסכת קידושין דף מח:): "עתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל". ומפרש ה"פני משה": "משום שאינו נותן לבו לחזור אחריהן לברך ולהודות השם ברוך הוא, שברא מינים אלו להחיות בהן בני אדם, וכמו שאינו נחשב בעיניו טובתו יתעלה ברוך הוא".

ומסיים בירושלמי: "רבי לעזר חשש להדא שמועתא, ומצמיח ליה פריטין ואכיל בהון מכל מילה חדא בשתא". פירוש, רבי לעזר חשש לשמועה זו, והיה מקבץ פרוטות לקנות מהן כל מיני פירות שהיה אוכל מכל פרי פעם בשנה, הנה כי כן איככה נוכל לפרש כי קדושת הנזיר היא מפאת שפורש עצמו מכל עניני העולם הזה.

אך הביאור בזה, כי אם כוונתו לפרוש מן העולם הזה לשם שמים לשם כפרת עון וכדומה, הנה מאחר שכוונתו לשם שמים יחשב לו מיעוט חלבו ודמו כאילו הקריב קרבן לה', ונרצה לו לכפר עליו. אך כל זה הוא רק בתנאי שאנו רואים

לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי' - נדבת משפחת מהדב הי"ו -

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com